

PROTOCOL KINDERMISHANDELING EN HUISELIJK GEWELD

Meldcode met afwegingskader

Vastgesteld SchoolleidersMT/bestuurder: 27 juni 2024
Advies (P)GMR: ?
Goedkeuring RVT: ?
Auteur: Renate van der Meer
Cyclus bijstelling document: vierjaarlijks

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1. Inleiding	3
Hoofdstuk 2. De Meldcode	3
2.1 Meldnormen	
2.2 Situaties van onveiligheid	
2.3 Afwegingsvragen	
Hoofdstuk 3. De stappen van de Meldcode	4
3.1 Stap 1: In kaart brengen van signalen	
3.2 Stap 2: Collegiale consultatie	
3.3 Stap 3: Gesprek met betrokkene(n) en kind	
3.4 Stap 4: Wegen van geweld en/of kindermishandeling	
3.5 Stap 5: Beslissen met Veilig Thuis	
Overzicht wettelijk verplichte stappen	8
Hoofdstuk 4. Wettelijke verplichtingen	9
4.1 Verantwoordelijkheid	
4.2 Vertrouwelijke informatie	
4.3 Documenteren	
4.4 Kindcheck	
4.5 Deskundigheid eer gerelateerd geweld/meisjesbesnijdenis	
4.6 Meldrecht in relatie tot beroepsgeheim	
Hoofdstuk 5. Participatie van kinderen in de Meldcode	10

1. Inleiding

Beroepskrachten die werken met kinderen en jongeren zijn verplicht te werken met een meldcode en het bijbehorende afwegingskader voor de betreffende beroepsgroep. Het doel van de meldcode is professionals te helpen eerder en beter te handelen bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling.

Binnen OPO Borger- Odoorn staat de ontwikkeling en het welbevinden van kinderen centraal. Als professionals willen wij onze verantwoordelijkheid nemen om bij te dragen aan een veilig opgroei-klimaat voor onze leerlingen. Dit doen wij in samenwerking met de leerlingen, hun ouders en samenwerkingspartners.

In dit protocol staat de Meldcode beschreven zoals wij deze gebruiken binnen onze stichting. De laatste versie is van 2019. Volgens de vierjaarlijkse beleidscyclus van OPO Borger-Odoorn is in deze voorliggende versie het protocol geactualiseerd en verbeterd.

2. De Meldcode

De meldcode is gebaseerd op drie pijlers: Meldnormen, Situaties van Onveiligheid en de Afwegingsvragen.

2.1 *Meldnormen*

Beroepskrachten moeten een melding doen bij Veilig Thuis in de volgende situaties:

- In alle gevallen van (vermoedens van) acute en/of structurele onveiligheid. Als een minderjarig kind zelf om hulp vraagt, of zich uit over huiselijk geweld of kindermishandeling, kan dit opgevat worden als een acute crisis en valt dit eveneens onder de eerste meldnorm (disclosure).
- In alle andere gevallen waarin de beroepskracht meent dat hij, gelet op zijn competenties, zijn verantwoordelijkheden en zijn professionele grenzen, in onvoldoende mate effectieve hulp kan bieden of kan organiseren bij (risico's op) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.
- Wanneer een beroepskracht die hulp biedt of organiseert om betrokkenen te beschermen tegen het risico op huiselijk geweld en/of kindermishandeling constateert dat de onveiligheid niet stopt of zich herhaalt.

2.2 *Situaties van onveiligheid*

In het afwegingskader zijn situaties van onveiligheid vastgelegd waarin de beroepskracht altijd moet melden bij Veilig Thuis. Dit zijn situaties waarbij er sprake is van:

- Acute onveiligheid
- Structurele onveiligheid
- Disclosure (d.w.z. kind/volwassene geeft zelf aan slachtoffer te zijn van mishandeling /verwaarlozing)

2.2.1 *Acute onveiligheid*

Een kind dat in direct fysiek gevaar is, waarvan de veiligheid de komende dagen niet gegarandeerd kan worden en die direct bescherming nodig heeft.

Bij het afwegen van signalen van huiselijk geweld en/of kindermishandeling schat een beroepskracht allereerst en voortdurend in of een kind acuut (levens) gevaar loopt. Dit betreft de aanwezigheid van fysiek of seksueel geweld (met of zonder letsel) of, in geval van zorgafhankelijke kinderen, de afwezigheid van de meest basale verzorging (waaronder eten, drinken, kleding en onderdak) maar bijvoorbeeld ook om het onnodig toedienen of juist nalaten van toedienen van medicijnen.

2.2.2 Structurele onveiligheid

Er is sprake van herhaling of voortduren van onveilige situaties of geweld. Een voorgeschiedenis van huiselijk geweld of kindermishandeling is de belangrijkste voorspeller voor voortduren van onveiligheid (daderschap en slachtofferschap) in de toekomst.

2.2.3 Disclosure

Slachtoffers die uit zichzelf een beroepskracht om hulp vragen bij huiselijk geweld of kindermishandeling of zich uiten bij een beroepskracht zonder hulp te vragen. Deze slachtoffers dienen ook bij Veilig Thuis gemeld te worden. Dit noemen we disclosure oftewel: onthulling. Wanneer een kind uit zichzelf praat over mogelijk huiselijk geweld en/of kindermishandeling betekent dit veelal dat het (minderjarige) slachtoffer een acute crisis ervaart en vreest voor de veiligheid en/of het welzijn van zichzelf of gezinsleden.

2.3 Afwegingsvragen

Het afwegingskader bestaat uit vijf afwegingsvragen. Voor specifieke toelichting, zie 3.4.

3. De stappen van de Meldcode

De meldcode bestaat uit vijf stappen die hieronder kort worden omschreven en een afwegingskader die wordt toegepast in stap 4. In de volgende paragrafen wordt specifiek uitgelegd hoe hier binnen OPO Borger-Odoorn uitvoering aan wordt gegeven. De stappen zijn onderaan dit hoofdstuk schematisch weergegeven.

STAP 1: Breng signalen in kaart

STAP 2: Overleg met een deskundige collega of Veilig Thuis

STAP 3: Praat met ouders en het kind

STAP 4: Weeg het geweld

STAP 5: Beslis: Is melden nodig? Is hulpverlening nodig?

3.1 Stap 1: In kaart brengen van signalen

- Wanneer er feitelijke signalen zijn, die doen vermoeden dat er sprake is van huiselijk geweld of kindermishandeling, brengt de signaleerder deze in beeld en documenteert deze in Parnassys als objectieve en feitelijke notitie bij de desbetreffende leerling o.v.v. meldcode.
- De signaleerder neemt contact op met de Aandachtfunctionaris (AF) en licht de schoolleider (SL) in.
- Bij signalen/vermoedens van eer gerelateerd geweld wordt door de AF contact opgenomen met Veilig Thuis
- De AF doet de kindcheck wanneer de toestand van de ouder/verzorger dermate ernstig is, dat er zorgen zijn over de veiligheid van kinderen en/of risico's zijn op ernstige schade voor de kinderen die afhankelijk zijn van de zorg van deze ouder/verzorger.

- De SL bepaalt na overleg met de AF of er doorgedaan wordt naar stap 2
- De SL is verantwoordelijk voor de documentatie in Parnassys in stap 1

3.2 Stap 2: Collegiale consultatie

- Er vindt overleg plaats over de signalen. De signaleerder overlegt met de AF.
- Bij twijfel vraagt de AF Veilig Thuis om advies.
- Wanneer er meer duidelijkheid gewenst is m.b.t. letsel, neemt de AF contact op met een deskundige op het gebied van letselduiding.
- De SL bepaalt na overleg met de AF of er doorgedaan wordt naar stap 3.
- De SL is verantwoordelijk voor de documentatie in Parnassys in stap 2.

3.3 Stap 3: Gesprek met betrokkene(n) en kind

Dit gesprek wordt in principe altijd gevoerd behalve als de veiligheid van de leerling, van de professional of van een andere betrokkene niet gegarandeerd kan worden, of wanneer er een groot risico bestaat dat de ouder het contact door dit gesprek verbreekt en hiermee uit beeld komt. Wanneer er om bovenstaande redenen geen gesprek wordt aangegaan vindt altijd overleg plaats met Veilig Thuis om advies in te winnen voor vervolgstappen.

- De signaleerder (vaak de leerkracht) voert, eventueel met ondersteuning van de AF en/of de SL, het gesprek met de leerling. De punten die beschreven staan in het Hoofdstuk 5 van dit protocol: "Participatie van kinderen in de Meldcode" dienen iig besproken te worden in dit gesprek. Daarnaast kan voor inhoudelijke ondersteuning bij dit gesprek gebruik gemaakt worden van: "*Handreiking Participatie van kinderen in de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling*" (VWS, 2018).
- De SL voert samen met de AF het gesprek met de betrokkenen.
- In het gesprek moet het doel van het gesprek duidelijk worden gemaakt, de signalen feitelijk worden besproken en de betrokkenen worden uitgenodigd om hierop te reageren.
- De SL bepaalt na overleg met de AF of er doorgedaan wordt naar stap 4.
- De SL is verantwoordelijk voor de documentatie in Parnassys in stap 3.

3.4 Stap 4: Wegen van geweld en/of kindermishandeling

- De schoolleider en aandachtfunctionaris doorlopen de vragen uit het afwegingskader:
  1. Heb ik op basis van de stappen 1 tot en met 4 van de meldcode een vermoeden van (dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling?
Nee: Afsluiten en vastleggen in dossier.
Ja: Ga verder met afweging 2.

2. Schat ik op basis van de stappen 1 tot en met 4 van de meldcode in dat er sprake is van acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid? (Meldnorm 1)
Nee: Ga verder met afweging 3
Ja: Melden bij Veilig Thuis. De afwegingen 3 tot en met 5 worden samen met Veilig Thuis doorlopen.
  3. Ben ik in staat effectieve hulp te bieden of te organiseren om dreiging van (toekomstig) huiselijk geweld en/of kindermishandeling af te wenden? Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen (Meldnorm 2 en 3)
Nee: Melden bij Veilig Thuis
Ja: Ga verder met afweging 4
  4. Aanvaarden de betrokkenen hulp om dreiging van (toekomstig) huiselijk geweld en/of kindermishandeling af te wenden en zijn zij bereid zich hiervoor in te zetten? Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen. (Meldnorm 2 en 3)
Nee: Melden bij Veilig Thuis
Ja: Hulp bieden of organiseren, ga verder met afweging 5
  5. Leidt de hulp binnen de gewenste termijn tot de noodzakelijke resultaten ten aanzien van de veiligheid en/of het welzijn (herstel) van alle betrokkenen? Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen.
Nee: (Opnieuw) melden bij Veilig Thuis
Ja: Hulp opstarten met afspraken over het volgen van toekomstige (on) veiligheid met betrokkenen en samenwerkingspartners.
- De SL en AF doen samen een beoordeling van de veiligheidssituatie aan de hand van stap 1 t.m. 3 van het afwegingskader.
  - Bij twijfel vraagt de AF advies aan VT.
  - De SL en de AF wegen af, op basis van de mogelijkheden passend bij de zorgen, of melden noodzakelijk is of hulp inzetten ook mogelijk is.
  - De SL bepaalt, na overleg met de AF, of er een melding gedaan wordt bij VT, de SL doet de melding, de AF ondersteunt hierin.
  - De SL bereidt op basis van alle informatie betreffende de betrokkenen en de situatie, samen met de AF het gesprek met betrokkenen voor. Zij voeren het gesprek met betrokkenen vervolgens ook samen. In dit gesprek wordt benoemd dat er een registratie bij VT zal plaatsvinden.

Dit gesprek wordt in principe altijd gevoerd behalve als de veiligheid van de leerling, van de professional of van een andere betrokkene niet gegarandeerd kan worden, of wanneer er een groot risico bestaat dat de ouder het contact door dit gesprek verbreekt en deze uit het oog wordt verloren. Wanneer er om bovenstaande redenen geen gesprek wordt aangegaan, vind er altijd overleg met Veilig Thuis plaats om vervolgstappen te overleggen

- Bij bezwaren van ouders/leerling: bekijk of er tegemoet gekomen kan worden aan de bezwaren; ga met elkaar in gesprek. Wanneer het niet mogelijk is de bezwaren weg te nemen, weeg dan de bezwaren af tegen de noodzaak om de leerling te beschermen tegen het huiselijk geweld of de kindermishandeling. Doe een melding wanneer de

bescherming van de leerling de doorslag geeft en informeer de ouders en de leerling hierover.

- Bespreek in overleg met Veilig Thuis welke zorg tijdens en na de melding vanuit school gegeven kan worden voor de leerling en de ouders.
- De SL is verantwoordelijk voor de documentatie in Parnassys in stap 4, hierin wordt ook vermeld wat de vervolgstappen zijn.

3.5 Stap 5: Beslissen met Veilig Thuis

In deze stap wordt samen met Veilig Thuis beslist of melden noodzakelijk is of dat hulp inzetten ook mogelijk is.

1) Is melden noodzakelijk?

De AF neemt bij een melding samen met VT de drie laatste vragen van het afwegingskader door.

2) Hulp bieden of organiseren

Vanuit de schoolse positie is het zicht en zijn de mogelijkheden vaak onvoldoende om zelf de nodige hulp te kunnen bieden.

- De AF bespreekt met Veilig Thuis of het binnen de specifieke situatie mogelijk is passende en toereikende hulp te bieden of te organiseren.
- De AF is verantwoordelijk voor het inzetten van de hulp en het toezicht houden hierop.
- Wanneer er signalen zijn dat de ingezette hulp niet voldoende is, wordt er alsnog een melding gedaan bij VT.
- De SL is verantwoordelijk voor de documentatie in Parnassys in stap 5.

Stap 1	
In kaart brengen van signalen Kindcheck	<ul style="list-style-type: none"> -Signaleerder documenteert signalen in Parnassys o.v.v. meldcode. -Signaleerder neemt contact op met de Aandachtfunctionaris (AF) en licht schoolleider (SL) in. -De AF doet de kindcheck. -De SL bepaalt na overleg met AF of doorgaan naar stap 2. -De SL is verantwoordelijk voor de documentatie in Parnassys in stap 1.

Stap 2	
Collegiale consultatie Bij twijfel: Veilig Thuis (anoniem) Bij twijfel: letseldeskundige	<ul style="list-style-type: none"> -De signalen worden besproken tussen de signaleerder en AF. -Wanneer nodig vraagt de AF advies aan VT. -Wanneer nodig vraagt de AF advies aan een letseldeskundige. -De SL bepaalt na overleg met AF of doorgaan naar stap 3. -De SL is verantwoordelijk voor de documentatie in Parnassys in stap 2.

Stap 3	
Gesprek met betrokkenen en (indien van toepassing) leerling	<ul style="list-style-type: none"> -De signaleer voert eventueel met ondersteuning van de AF en SL het gesprek met het kind. -De SL voert samen met de AF het gesprek met betrokkenen. -De SL is verantwoordelijk voor de documentatie in Parnassys in stap 3.

Stap 4	
Wegen van geweld en/of kindermishandeling -Gebruik het afwegingskader -Bij twijfel: Contact Veilig Thuis	<ul style="list-style-type: none"> -De SI en AF doen een beoordeling van de veiligheid op basis van de eerste drie stappen en de vijf vragen uit het afwegingskader. -De AF neemt bij twijfel contact op met VT -De SL is eindverantwoordelijk voor het besluit al dan niet een melding te doen bij VT. -De SL is verantwoordelijk voor de documentatie in Parnassys in stap 4.

Stap 5	
Beslissen met Veilig Thuis	<ul style="list-style-type: none"> -De AF bespreekt de laatste 3 vragen van het afwegingskader met VT -De SL is verantwoordelijk voor de documentatie in Parnassys in stap 5.
Afweging 1	
Is melden noodzakelijk?	<ul style="list-style-type: none"> -SL en Af bespreken de melding met betrokkenen. -Ruimte voor reacties, bespreken van bezwaren
Afweging 2	
Is hulpverlening (ook) mogelijk?	<ul style="list-style-type: none"> -SL en AF maken een afweging in de mogelijkheden voor hulpverlening mbv input vanuit VT. De SL beslist uiteindelijk of hulpverlening een toereikende mogelijkheid is

4. Wettelijke verplichtingen

4.1 *Verantwoordelijkheid*

In deze meldcode is binnen de verschillende stappen vastgelegd wie binnen de organisatie welke stappen doorloopt en verantwoordelijk is voor de acties. Er is binnen de meldcode in de verschillende stappen ruimte voor collegiale consultatie. De schoolleider is eindverantwoordelijk voor de beslissing om wel of geen melding te doen.

4.2 *Vertrouwelijke informatie*

De informatie die vanuit het werken met de meldcode naar voren komt, wordt alleen gedeeld met de betrokkenen genoemd in de verschillende stappen van dit protocol.

4.3 *Documenteren*

De acties binnen de verschillende stappen worden feitelijk vastgelegd in Parnassys als notitie o.v.v. meldcode. Zowel de inhoud als de procesgang wordt beschreven. In de procesgang worden ook de betrokkenen, hun rol en de inhoudelijke informatie die is overgedragen beschreven.

4.4 *Kindcheck*

De AF doet de kindcheck wanneer er signalen zijn dat de toestand van de ouder/verzorger dermate ernstig is, dat er zorgen zijn over de veiligheid van kinderen en/of risico's zijn op ernstige schade voor de kinderen die afhankelijk zijn van de zorg van deze ouder/verzorger.

4.5 *Deskundigheid eer gerelateerd geweld/meisjesbesnijdenis*

Er gelden specifieke aandachtspunten als er sprake is van (een vermoeden van) eer gerelateerd geweld. In dit geval moet altijd een deskundige worden geraadpleegd, omdat het collectieve karakter van deze vorm van geweld specifieke expertise vraagt. Wanneer er vermoedens zijn van eergerelateerd geweld of meisjesbesnijdenis wordt altijd meteen contact opgenomen met VT.

Bij acute bedreiging van de veiligheid worden de stappen versneld, zo nodig binnen een uur. Denk hierbij aan (vermoedens van) een gedwongen huwelijk, achterlating, eerwraak die op (zeer) korte termijn dreigen plaats te vinden. Niet ingrijpen kan leiden tot moeilijk of niet omkeerbare situaties. Neem in dergelijke gevallen direct contact op met een aandachtsfunctionaris eer gerelateerd geweld bij de politie.

4.6 *Meldrecht in relatie tot beroepsgeheim*

De regels voor het verbreken van het beroepsgeheim gelden voor alle situaties waarin een cliënt zich in een ernstige situatie bevindt. Bij een vermoeden van kindermishandeling of huiselijk geweld is dit in een meldrecht vastgelegd in de Wet maatschappelijke ondersteuning (art. 5.2.6 WMO). Dit biedt iedere beroepskracht met een beroepsgeheim of een andere zwingplicht het recht om een vermoeden van kindermishandeling of huiselijk geweld bij Veilig Thuis te melden. Ook als het kind daar geen toestemming voor geeft.

Daarnaast biedt het meldrecht beroepskrachten de mogelijkheid om informatie over een kind te verstrekken als Veilig Thuis daarbij in een onderzoek naar vraagt.

NB: Het wettelijk meldrecht geldt ook als er alleen meerderjarigen bij het huiselijk geweld zijn betrokken.

NB: Voor een zorgvuldige besluitvorming is het noodzakelijk dat de beroepskracht de situatie, voordat het besluit wordt genomen, bespreekt met een deskundige collega en zo nodig ook (op basis van anonieme cliëntgegevens) advies vraagt aan Veilig Thuis. Verder is het van belang dat de aanwezigheid van voldoende relevante feiten of signalen en zorgvuldige verzameling van deze feiten en signalen aantoonbaar is, en dat er een zorgvuldige en concrete afweging van belangen is geweest. Alle stappen van de meldcode zijn zorgvuldig doorlopen en de gesprekken met de betrokkene(n) zijn gevoerd.

5. Participatie van kinderen in de Meldcode

Voor kinderen die te maken hebben met mishandeling en/of huiselijk geweld, is het essentieel dat zij gezien en gehoord worden door volwassenen in hun omgeving die (professioneel) betrokken zijn en die zij vertrouwen. In overleg tussen de signaleerder, intern begeleider, schoolleider en aandachtsfunctionaris wordt besloten of het gesprek over de signalen kindermishandeling en huiselijk geweld met de leerling aangegaan wordt. Wanneer er besloten wordt om dit te doen, wordt onderling overlegd wie dit gaat doen. In het gesprek met de leerling krijgen onderstaande onderwerpen aandacht.

Informatie over het proces:

- Wie is wat aan het doen
- Waarom is diegene dit aan het doen
- Wanneer gebeurt dit
- Wat zijn de zorgen
- Welke besluiten worden er genomen, door wie, over wat en wanneer
- Wanneer is er terugkoppeling van bijv. Veilig Thuis en waarover
- Wat zijn de mogelijkheden voor het kind voor participatie, meedenken, mening geven
- Het recht op klacht of verzet

Informatie over veilig opgroeien:

Deze informatie moet bestaan uit informatie m.b.t. het recht om veilig op te groeien en wat een normale omgang tussen ouder en kind is.

Belangrijk is dat er aan de leerling wordt verteld dat hij/zij nooit verantwoordelijk is voor de ongewenste situatie (onschuldigen)

Recht op eigen mening

De leerling moet worden geïnformeerd over het recht om betrokken te worden en het recht en de mogelijkheden om een eigen mening te geven

Vragen en luisteren naar de visie van de leerling

Informeel en luister naar de mening van de leerling over bestaande zorgen, de door de leerling geopperde oplossingen en de mening van de leerling over voorgestelde beslissingen.

De mening van de leerling in de besluitvorming

Vraag naar de mening van de leerling over de besluitvorming. Beschrijf ook hoe deze mening meegenomen wordt in de besluitvorming.

Route bij disclosure

In het geval van disclosure wordt er door signaleerder, intern begeleider, schoolleider en aandachtsfunctionaris overlegd wie er contact opneemt met Veilig Thuis. Ook moet er afgewogen worden in hoeverre de veiligheid gegarandeerd kan worden wanneer de signalen met de ouders besproken worden. Wanneer de veiligheid van de leerling hier niet gegarandeerd kan worden, wordt dit gesprek niet aangegaan.

Steun

Tijdens het proces van melding wordt er steun geboden aan de leerling door in ieder geval wekelijks een kindgesprek met de leerling aan te gaan. Binnen de school wordt afgestemd wie dit doet. Hiervoor kunnen ook samenwerkingspartners worden betrokken. Ook wordt er afgestemd wie de contacten over de zorg rond de leerling met Veilig Thuis onderhoudt.

Tips voor het gesprek

Voor meer adviezen en ondersteuning in het voeren van het gesprek met de leerling die te maken heeft met huiselijk geweld en/of kindermishandeling, kan gebruik worden gemaakt van: *“Handreiking Participatie van kinderen in de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling”* (VWS, 2018).